מוסדות תורה וחסד

חוט של חסד

בע"ה • הגליון לכל בית יהודי • בנשיאות הרה"צ שלום ארוש שליט"א • פרשת: נח • ג' חשוון תשס"ט • 01/11/08 • גליון: 93

לע"נ אתי כהן ז"ל
בת סוזן וגימיין ה"י

לאורם נלך

הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זצוק"ל

ג' מר חשוון

נולד בג' תשרי שנת התקנ"ז בעיירה פרוהובישט לאביו הגדול רבי שלום שכנא פרוהובישט, בנו של רבי אברהם המלאך, בן רבי דב בער ממעזריטש זיע"א. בנם של קדושים היה, וקדוש כך נקרא.

כאשר ביקרה מרת חווה אצל הרה"ק רבי ישראל מאפטא-"האוהב ישראל", כשהיתה בימי עיבורה, קרא עליה הצדיק שהיא בבחי' ארון הקודש אשר בו ספר תורה, והרה"ק בעל דעת קדושים הגדיל לומר שכל עבודת סבו המגיד ובנו רבי אברהם המלאך, ורבי שלום שכנא מפרוהובישט היתה להביא לעולם נשמת קדוש ישראל הלא הוא רבי ישראל מרוז'ין זיע"א.

תולדותיו ופעליו

מימי ילדותו עד יום הסתלקותו הוא עטור סיפורי-פלאים. אביו נפטר בעודנו ילד והוא התחנך ע"י אחיו הגדול רבי אברהם, ממלא מקום אביו. ובשנת הבר מצוה נשא לאישה את מרת שרה בת ר' משה אפרתי, אחיו זה נפטר בשנת תקע"ג, כשרבי ישראל היה רק בן ט"ו - והנער עלה על כסא אביו. תוך כשרון ארגוני רב בנה הצדיק הצעיר את המרכז החסידי, בעיר רוז'ין.

כשעבר לרוז'ין בנה לעצמו ארמון מהודר וריהטו ברהיטים ובכלים נאים. אלפי חסידים נהרו אליו מקרוב ומרחוק. רבי ישראל נהג את ביתו בהרחבה, ואת חצרו במלוכה, נסע במרכבה נאה ואפילו בלתי לה' מנגנים החזיק אצלו. בכל מעשיו אלה, ואפילו במנהגו לעסוק כל יום שעה קלה בעבודה גופנית, בעיקר חטיבת עצים, ראו חסידיו אך כוונה אחת: להרבות בכבוד שמים, השפעתו גדלה מיום ליום ואפילו שרים ונסיכים חלקו לו כבוד.

וכמו שהעיד עליו קדוש ישראל, הלא הוא רבי ישראל מאפטא: **"ידעתי זה כבר שהאברך הזה קדושים כל מעשיו, ופעולותיו בלתי לה' לבדו, אך מעתה מתחיל הוא להלוך על דרך כזה אשר נדנוז אבר ורפרוף עין לא יהיה כי אם בלתי לה' לבדו".**

ר' ישראל הסביר את הנהגתו במלוכה ובעשירות כך, נאמר: "כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין..."פירוש בשביל-זהו לשי' צמצום, שכל העולם היה ניזון בצמצום בשביל חנינא בני שהיה ניזון בצמצום. כי השפעת המזונות לפי הצדיק שבדור. ולכן על הצדיק שבדור צריך לנהוג עצמו בעשירות כדי להמשיך השפעה לעולם.

***

לה תולדות איש האלוהי-ם רבי ישראל מרוז'ין, נולד בג' תשרי שנת התקנ"ז בעיירה פרוהובישט לאביו הגדול רבי שלום שכנא פרוהובישט, בנו של רבי אברהם המלאך, בן רבי דב בער ממעזריטש זיע"א. בנם של קדושים היה, וקדוש כך נקרא.

כאשר ביקרה מרת חווה אצל הרה"ק רבי ישראל מאפטא-"האוהב ישראל", כשהיתה בימי עיבורה, קרא עליה הצדיק שהיא בבחי' ארון הקודש אשר בו ספר תורה, והרה"ק בעל דעת קדושים הגדיל לומר שכל עבודת סבו המגיד ובנו רבי אברהם המלאך, ורבי שלום שכנא מפרוהובישט היתה להביא לעולם נשמת קדוש ישראל הלא הוא רבי ישראל מרוז'ין זיע"א.

תולדותיו ופעליו

מימי ילדותו עד יום הסתלקותו הוא עטור סיפורי-פלאים. אביו נפטר בעודנו ילד והוא התחנך ע"י אחיו הגדול רבי אברהם, ממלא מקום אביו. ובשנת הבר מצוה נשא לאישה את מרת שרה בת ר' משה אפרתי, אחיו זה נפטר בשנת תקע"ג, כשרבי ישראל היה רק בן ט"ו - והנער עלה על כסא אביו. תוך כשרון ארגוני רב בנה הצדיק הצעיר את המרכז החסידי, בעיר רוז'ין.

כשעבר לרוז'ין בנה לעצמו ארמון מהודר וריהטו ברהיטים ובכלים נאים. אלפי חסידים נהרו אליו מקרוב ומרחוק. רבי ישראל נהג את ביתו בהרחבה, ואת חצרו במלוכה, נסע במרכבה נאה ואפילו בלתי לה' מנגנים החזיק אצלו. בכל מעשיו אלה, ואפילו במנהגו לעסוק כל יום שעה קלה בעבודה גופנית, בעיקר חטיבת עצים, ראו חסידיו אך כוונה אחת: להרבות בכבוד שמים, השפעתו גדלה מיום ליום ואפילו שרים ונסיכים חלקו לו כבוד.

וכמו שהעיד עליו קדוש ישראל, הלא הוא רבי ישראל מאפטא: **"ידעתי זה כבר שהאברך הזה קדושים כל מעשיו, ופעולותיו בלתי לה' לבדו, אך מעתה מתחיל הוא להלוך על דרך כזה אשר נדנוז אבר ורפרוף עין לא יהיה כי אם בלתי לה' לבדו".**

ר' ישראל הסביר את הנהגתו במלוכה ובעשירות כך, נאמר: "כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין..."פירוש בשביל-זהו לשי' צמצום, שכל העולם היה ניזון בצמצום בשביל חנינא בני שהיה ניזון בצמצום. כי השפעת המזונות לפי הצדיק שבדור. ולכן על הצדיק שבדור צריך לנהוג עצמו בעשירות כדי להמשיך השפעה לעולם.

***

שואל ומשיב

שאלות לראש הישיבה שליט"א

חינוך ילדים באהבה

שאלה

בשבח והודיה לבורא העולמים, בני החל זה עתה בלימוד הגמרא הקדושה, ומטבע הדברים מעט קשה לו בלימוד, ובהשתלבות בכל הנושא הזה של לימוד הגמרא, לכן ברצוני לדעת האם ועד כמה צריך להשקיע בלימוד גמרא לילד. האם צריך להשקיע בו הרבה זמן או שמא יש חשש שעל ידי כך אולי יאמס הוא בלימוד הגמרא מרוב הקושי?

תשובה.

הגמרא הק' מספרת במסכת תענית (דף כד.) מספרת שהאמורא רב הגיע לאחד מהמקומות בבבל שלא ירד שם גשם, ולכן גזר תענית, ועדיין לא ירדו גשמים, לכן ערכו יום תפילה, ושלחו אל אחד מבני המקום שיהיה שליח ציבור, ותכף שהגיע למילים "משיב הרוח" נשבה הרוח, ומיד שאמר את המילים "ומוריד הגשם" תכף ירדו גשמים, והיה תמוה דבר זה בפני רב הא כיצד זה יתכן שהוא רב של כל בבל וגוזר תעניות ולא הצליח להוריד גשמים, ומנגד אדם זה שלא נראה בחזותו רב, רק במילים הפשוטות של "משיב הרוח ומוריד הגשם" יורד גשם? ולכן שאלו רב, מה מעשיך? ענה לו אותו אדם: מלמד תינוקות פשוט אני, ומלמד אני את בני העניים כבני העשירים כאחד, ומי שלא יכול לשלם אזי אני מוותר לו על התשלום, ויש לי בריכת דגים, ואם ישנו ילד שמסרב ללמוד, או שלא מתנהג כשורה, אזי אני מפייס אותו ומשחד אותו עד שהוא מתפייס ללמוד תורה.

ממעשה זה למדים אנו כמה חשיבות היא ללכת עם הילדים בדרך של אהבה • נשמה • שמחה

רכות ונועם, ואדם כזה שמתנהג עם הילדים ברכות ובהבנה ובנועם אזי הוא מקובל על הקב"ה עד כדי כך שהוא יכול לשנות את הטבע, וכמו שכתוב במשנה (אבות ב) "וְלֹא הַפֻּדָּן מְלַמֵּד", ופירוש הדברים אדם שהוא קפדן לא יהיה מלמד לבני אדם וכ"ש לתינוקות של בית רבן, וכמו שאמרו חז"ל (שבת לא.) "קפדנותו של שמאי בקשה לטורדנו מן העולם ענוותנותו של הלל קרבנו תחת כנפי השכינה". נמצא מי שהולך בדרכיו של הלל מקרב בני אדם תחת כנפי השכינה, ומצד שני אם הולך הוא בדרכו של שמאי (קפדנות) אזי ח"ו להיפך הנו מרחק את התלמידים ובכך לא עלינו ממאיס הוא עליהם את הלימוד, וכבר אמר החכם מכל האדם (משלי ג' יז') "דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם".

מניסיוני עם תלמידים בכלל ועם ילדי בפרט ראיתי שכאשר מראים לילד בנועם ובחביבות עד כמה הוא כן מסוגל ללמוד. לדוגמא אספר על אברך שסיפר לי על בנו, בנו הוא ילד שמאד מתקשה בלימוד בכל הלימודים החל מקריאה וכלה בלימוד הגמרא, בחסד ה' ייעצתי לו שינסה ללמד את בנו קטעים קטנים בע"פ ויתן לו כל מיני סימנים על הלימוד ודוגמאות ויעודד אותו בפרסים ובמילים חמות ובכלל להראות לו עד כמה הוא מסוגל כן ללמוד, וכמו שאומרת הגמ' בעירובין נד: "אמר רב חסדא אין תורה נקנית אלא בסימנין שנאמר שימה בפיהם אל תקרי שימה אלא סימנה שמעה". הן אמת שבתחילה הייתה זו עבודה קשה, כי בתחילה היו משננים שורה אחת ליום ולפעמים גם את זה לא אבל בכל זאת התעקש עם העניין בנועם עד שהגיע למצב שבנו ממש יודע דפי גמרא בעל פה וכל הזמן בנו רודף אחריו מתי נלמד עוד קטע בעל פה ועוד קטע, וכן סיפרתי לו את הגמרא בעירובין נד: על רבי פרידא שהיה לו תלמיד שהיה משנן לו ארבע מאות פעם את תלמודו ויום אחד שנה לו עוד עניין ארבע מאות פעמים, ושאלו אותו מהשמיים מה הוא רוצה, האם שיוסיפו לו לחייו ארבע מאות שנים, או שהוא וכל בני דורו יזכו לחיי עולם הבא, וביקש שהוא וכל בני דורו יזכו לחיי עולם הבא ואמר להן הקדוש ברוך שיתנו לו זה וזה . מכאן נלמד עד כמה חשוב השינון באהבה שע"י כך זוכה הוא לראות את בניו בדרך השי"ת .

ובל נשכח שהדבר החשוב ביותר הוא התפילה וכמו שמובא בגמ' (נדה ע:)"מה יעשה אדם ויחכם אמר להן ירבה בישיבה וימעט בסחורה אמרו אחרך הנה עשו כן ולא הועיל להם אלא יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו שנאמר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה" לכן צריך האדם להרבות בתפילה ויתפלל עליו ועל עצמו ויאמר להשי"ת שאם לבנו אין אהבת תורה אז כנראה שגם לו חסרה אהבת תורה. ויכוון היטב בברכת התורה במילים והערב נא ה' ....אֶת דִּבְרֵי תּוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ. וְצֶאֱצָאֵי צֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ לִשְׁמָהּ.

יהי רצון שנזכה לראות את יוצאי חלצינו הולכים בדרך תורה ויראת שמים אכי"ר.

Breslev.co.il

בדיחות הדעת

כמעט א"א לבוא לידי שמחה כי אם ע"י מילתא דשטותא

איש זקן עולה לאוטובוס ומגיש לנהג
כרטיסיית נוער.
הנהג שואל אותו: "אתה לא מתבייש? בגילך ועוד מעז לעשות לי קונצים של כרטיסיית נוער?"
אומר לו הזקן: "ואתה לא מתבייש?! תבין כמה זמן אני מחכה לך!"

כוס תנחומין

למו"ר עט"ר ראש הישיבה שליט"א בהלקח ממנו אמו הצדקת.

מרת ימנה ע"ה לבית עולמה.

יהי רצון שיבולע המוות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים ובירושלים תנוחמו מן השמים.

מנחמים

תלמידיו ומוקיריו

תנצב"ה

לעיל בגן האמונה

שיעורי מו"ר בשבוע הבע"ט

יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'
קרית שמונה	אופ־קים	ראש־ל"צ	י־ם	חולון

לברור כתובת השיעור חייג: 02-5812210

זמנים | פרשת נח תשס"ח

	י־ם	ת"א	חיפה	באר"ש
כניסה	16:15	16:29	16:19	16:33
יציאה	17:27	17:29	17:27	17:30
לר"ת:	18:07	18:03	18:04	18:07

הפטרה: רני עקרה (ישעיה נ"ד)

תפילות

המתפלל על חברו נענה תחילה.

נא להתפלל לרפואת
ליאור נחמן בן שולמית,
מו"ר הרב שלום בן ימנה שליט"א
הרב אליעזר בן עטיה שליט"א
הרב מרדכי אליהו צמח בן מזל טוב
שמואל אייזיק חזקיהו בן תהילה,
משה רוני בן מסעודה
זב"ק: שמואל בן ציפורה,
וזוג' אודל בת דליה.
***
לע"נ מרת ימנה בת אסתר תנצב"ה

העלון יו"ל ע"י מוסדות "**חוט של חסד**"
רח' שמואל הנביא 13 ירושלים
טל' 02-5812210 פקס 02-5826205
052-7680002
ת.ד. 57669 י-ם
להצטרפות לקבלה בדוא"ל חינם, כתבו לנו
alonchut@gmail.com

יגר ואש הישיבה

השמחה והסליחה

ריכים לדעת, שעיקר הכלי והכח של האדם לעבור את העולם הזה בהצלחה, הוא השמחה. יש בעניין זה של השמחה הרבה מה לומר. ונתחיל בדברים שהתחדשו, במשך הימים הנפלאים של חג הסוכות.

הרה"ג ר' יעקב קמינסקי היה פעם בסעודת נישואין, ונתן טעם מדוע נמחלים לחתן ולכלה כל עוונותיהם כשמתחתנים, ואמר, שמחמת שהחתן והכלה מצווים לשמוח ביום חתונתם, ואי אפשר לו לאדם לשמוח כל זמן שיש עליו משא של עוונות, כי העוונות הם כמו חומות המסתירים את אור ה', שהוא מקור השמחה, לכן, בורא עולם, שרוצה שהחתן והכלה ישמחו ביום חתונתם, מוחל הוא להם על כל עוונותיהם, כדי שיהיה באפשרותם לקיים את המצווה לשמוח!

מכאן למדנו יסוד גדול: שמן השמיים עוזרים לאדם, שיוכל לקיים את מצוות השמחה שהוא מצווה עליה, עד כדי כך שמוחלים לו בשביל זה, את כל עוונותיו. רבי דוד מלעלוב זצוק"ל, כותב, שלא רק בערב החופה, אלא בכל שבעת ימי המשתה, מוחלים לחתן ולכלה על כל עוונותיהם, שהרי הם מצווים להיות בשמחה במשך כל שבעת ימי המשתה.

כי אי אפשר לו לאדם בשום פנים ואופן להיות בשמחה, כל זמן שיש לו עוונות. לכן, אנו רואים שחג הסוכות, שבו ישנה מצווה מפורשת בתורה לשמוח, כמו שכתוב: ושמחת בחגך והיית אך שמח – הוא בא מיד אחר יום הכיפורים, שבו נמחלו לנו כל העוונות, כך שנוכל באמת לקיים את מצוות ה' לשמוח בכל ימי החג, ואפילו אותם ימים שבין יום כיפור לסוכות, שבהם עסוקים בהכנת הסוכה וכו', ידוע שאין הקדוש ברוך הוא מונה בהם את העוונות.

וכן ידוע עוד, שבכל יום ויום מימי הסוכות, מוחלים לאדם את כל עוונותיו, וזה בשביל שיוכל לקיים את המצווה של שמחת החג, בלי מניעות. כי מרגע שהבורא ציווה על האדם להיות בשמחה, הוא יתברך כביכול חייב לתת לו את התנאים בשביל להיות בשמחה, והתנאי הראשון בשביל שהאדם יהיה בשמחה, הוא שלא יהיו לו עוונות. לכן, הוא יתברך עושה את חלקו, לאפשר לאדם לקיים את ציוויו, ומוחל לו על עוונותיו, כך שמצדו יתברך כבר אין לו לאדם מניעה על השמחה, ועתה נותרה לו רק הבחירה האישית שלו, להתחזק ולהיות שמח בכל כוחו.

על פי דברים נפלאים אלו, ניתן ללמוד ולחדש על מה שמובא בליקוטי מוהר"ן תנינא, (תורה כ"ד), שמִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וגם לתרץ כמה תמיהות על מאמר זה. כי רבינו הקדוש כותב בתורה זו, שכל המחלות, באות כולן רק מקלקול השמחה. ומסביר, שזה משום שיש עשרה מיני נגינה שהם בחינת שמחה, כמו שכתוב בתהלים (צ"ב): עלי עשור ועלי נבל וכו' – כי שמחתני ה' בפעלך. ואותם עשרה מיני נגינה הם באים בתוך עשרה סוגים של דופק שיש באדם, ומחיים את הדפקים הללו, שפירושו שהדם זורם כראוי לכל חלקי הגוף, בקצב הנכון, לא מהר מדי ולא לאט מדי, לא חזק מדי ולא חלש מדי וכו' וכו'. אבל כשיש ח"ו קלקול בשמחה, דהיינו באותם עשרה מיני נגינה, אזי אותם עשרה סוגי דופק אינם מקבלים חיות כראוי, ויש קלקול בסדר ומחזור זרימת הדם בגוף, ועל ידי זה באים כל המחלות ר"ל.

חכמי הרפואה של היום אינם מכירים את כל עשרה מיני דופק הללו, רק כארבעה או חמשה סוגים, אבל על כל פנים, כולם יודעים היטב, שברגע שיש קלקול כלשהו בדופק, דהיינו בסדירות זרימת הדם בגוף, זה גורם למה שגורם ר"ל. ידוע למשל, שאם למשך כמה שניות לא מגיע דם למוח, האדם יכול למות או להשתתק ר"ל. אמנם במוח רואים זאת בצורה קיצונית, אבל הוא הדין לכל אבר ואבר בגוף, שאם אינו מקבל זרימת דם כראוי, נוצרים מזה קלקולים שונים, כגון שמצטברים משקעים של לכלוך בדם וכד' ר"ל, ומזה באות כל המחלות.

נמצא, שאם אדם זוכה להיות בשמחה תמיד, הוא לעולם לא יהיה חולה – כך משמע מתורה זו. ולכאורה, ישנה כאן קושיה. הלא למדנו תמיד, ש"אין יסורים ללא עוון", ומי שחוטא, בהכרח שיהיו לו יסורים, וגם יסורים בגוף ומחלות ח"ו, ולמדנו בספר "בגן האמונה", שאם אדם רואה שיש לו איזה חולי, ידע שזה רק בגלל שיש לו עוונות. וכאן משמע מדברי רבינו הקדוש, שאם אדם יהיה בשמחה תמיד לא יהיו לו מחלות, ולא כך למדנו תמיד?.

אבל, על פי הדברים שלמדנו לעיל, שכאשר הקדוש ברוך הוא מצווה על האדם להיות בשמחה, הוא מאפשר לו לקיים זאת, על ידי שמוחל לו על כל עוונותיו, הכל מתורץ יפה יפה, ושימו לב למסר החזק היוצא לנו מכאן: שאם אדם יאמין באמונה שלמה, שמצווה גדולה להיות בשמחה תמיד! וירצה לקיים את המצווה הזאת, מיד ימחלו לו על כל עוונותיו! כדי שיוכל לקיים את המצווה!

כי הרי למדנו, שישנו תנאי בשביל שהאדם יכול להיות בשמחה, והוא, שלא יהיו לאדם עוונות, ולכן בורא עולם, שרואה שהאדם רוצה לקיים את המצווה שציווה עליו, להיות בשמחה תמיד, מיד הוא מוחל לו על כל עוונותיו!

לפי זה יוצא, שמי שמאמין במה שכתב רבינו הקדוש, שמצווה גדולה להיות בשמחה תמיד, והוא מתחזק תמיד לקיים את המצווה הזאת, אזי כל השנה כולה מוחלים לו על עוונותיו. לא רק ביום הכיפורים, ולא רק בימי הסוכות, ולא רק חתן או כלה ביום החופה – אלא כל השנה כולה, בכל שניה ושניה שהוא מאמין שיש לו מצווה גדולה להיות בשמחה, ורוצה לקיים את המצווה הזאת, אזי בורא עולם מתנהג עמו על פי אותו הכלל, שמתנהג עם החתן ביום חופתו ועם החוגג בימי הסוכות, והוא מוחל לו על עוונותיו על מנת לאפשר לו לקיים את המצווה להיות בשמחה.

ועתה מתורצת השאלה ששאלנו, כיצד יתכן שרבינו תלה את החוליים בקלקול השמחה, ולא בעוונות? כי עכשיו מובן, שקלקול השמחה, הוא בעצמו בא בשל העוונות, אבל תכף ומיד שהאדם מאמין שיש לו מצווה גדולה להיות בשמחה, אזי נמחלים לו כל עוונותיו, וממילא הוא יכול להיות בשמחה ולהיות בריא. ובזה מתורץ גם מה שרבינו התחיל את התורה הזאת, בעניין המצווה הגדולה להיות בשמחה, ותכף אחר כך נכנס להסבר על פי חכמת הטבע, שהמחלות באות בשל קלקול השמחה וכו'. ומה שייך עניין המצווה להיות בשמחה לעניין הבריאות שבזה?

לכאורה היה צריך להתחיל את התורה במלים: כלל גדול בבריאות האדם הוא להיות בשמחה, או כיוצא בזה.

אבל עתה מובן, שדווקא המצווה להיות בשמחה, היא שלמעשה נותנת לאדם את האפשרות להיות בשמחה. כי מאחר והבורא ציווה להיות בשמחה, הוא מאפשר לאדם הרוצה לקיים זאת להיות בשמחה, והוא מוחל לו על עוונותיו, שזו כבר סבה שלא יהיו לו מחלות, ועוד – על ידי עצם השמחה, הדם והדופק מתפקדים כראוי והאדם זוכה לרפואה.

ולעניין אותם עשרת מיני נגינה המחיים את הדופק, אמר רבינו, שבספר תהלים כלולים כל עשרת מיני הנגינה הנ"ל, ולכן אמירת תהלים היא רפואה גדולה לכל המחלות. אבל יותר מזה גילה רבינו הקדוש, את עשרת פרקי התהלים המסוימים שהם מכוונים ממש כנגד עשרת מיני הנגינה הנ"ל, וקרא להם תיקון הכללי. לכן, אמירת התיקון הכללי במיוחד, היא סגולה גדולה ומועילה ביותר לרפואה, משום שבתיקון הכללי מרוכזים במקום אחד כל עשרת הפרקים שהם כנגד עשרת הניגונים המחיים את עשרת מיני הדופק. לכן ראינו בעיינינו המון פעמים, איך שחולה נרפא על ידי אמירת תיקון הכללי, ואף חולים שלא מסוגלים היו לקרוא בעצמם, וקראו ליד מיטתם את התיקון הכללי, נרפאו ושבו לאיתנם.

אך העיקר, הוא השמחה – להאמין באמונה שלמה, במה שכתוב בליקוטי מוהר"ן: מצווה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתחזק תמיד לקיים את מצוות השמחה, על פי כל הדרכים המובאות שם, ובעוד מקומות, דהינו לחפש בעצמו נקודות טובות, ולשמוח בשמחת "ברוך שלא עשני גוי", וגם לעשות כל מיני מעשי שטות ובדיחות הדעת, על מנת להגיע לשמחה, וכשהאדם יעשה את שלו, וירצה להיות בשמחה, אזי הקדוש ברוך הוא לא ימנע אותו, וימחל לו על כל עוונותיו, כדי שיוכל להיות בשמחה כרצונו יתברך. ה' הטוב יזכנו ללכת בדרכים נפלאות אלו, ולהיות בשמחה תמיד, ונזכה לגאולה השלמה בקרוב ממש.

בברכת שבת שלום ומבורך

שלום ארוש

בגליון השבועי

לא כולם אתרוג פרק ג' — חנוך לנער עמ' 2

חן דקדושה — בנתיבי הפרשה עמ' 3

הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין — לאורם נלך עמ' 4

מפניני הפרשה

פרשת נח

נתיבות שלום

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ" (בראשית ו' ט)

בפרשתינו קוראים אנו על דור המבול שחטא לפני ה', ובראשו עמד צדיק ונח שמו כמו"ש : אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ. והנה בגמרא (סנהדרין ק"ח) מובא מחלוקת האם נח היה צדיק דווקא בדורותיו או שמא בדורות אחרים לא היה נחשב לכלום? ואם לפי כל הדעות נח היה צדיק בדורותיו ודאי אז מדוע לא נחסן מדורו המבול? ועוד יותר קשה שהרי המבול נקרא על שם נח, כמו"ש (ישעיה נד' ט) "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבֹר מֵי נֹחַ". אלא, שמנח ניתן ללמוד יסוד עצום ונפלא כמו שהגמרא אומרת שנח היה מוכיח את דורו בדברים כלפידי אש ואשר על כן יתכן שעצם צורת הוכחה זו היא אשר גרמה את התרחקותם של בני דורו מלהתקרב אל האמת ואולי אם היה מדבר עמם בלשון רכה בחסד וברחמים היו משנים את התנהגותם ושבים אל דרך הישר, ומכיוון שנח לא נהג כן מיחס הקב"ה את המבול אל נח כי לא נהג כמו אברהם אבינו שהתנהג בנועם ובחסד עם בני דורו וזה אשר כתוב "את האלוהים התהלך נח" היינו שהיה מתהלך עם בני דורו בשם אלוהי-ם שהוא מסמל את מידת הדין. ומעניין זה החכם יקח דברים אלו אל לבו וידע שכאשר הוא בא להשיב את עם ישראל אל אביהם שבשמים ידבר עמם אך ורק בנועם ובחסד כמו"ש בפסוק "דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם" (נתיבות דעת)

"אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו" (בראשית ו' ט)

פירש"י על פסוק זה "יש מרבותינו דורשים אותו לשבח כל שכן שאלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר ויש שדורשים אותו לגנאי לפי דורו היה צדיק ואלו היה בדורו של אברהם רק. וכאן צריך ביאור הכיצד לדורשו לגנאי בעוד שהתורה קוראת לו בשם צדיק? אלא, פירוש הדברים כך הם: שוודאי שנח היה צדיק פי שהעידה עליו התורה, אך הצדיק באופן שיחשיב עצמו כעפר ואפר רק אז יוכל להושיע את בני דורו מכל הדינים אשר שורים עליהם מחמת עוונותיהם , וזה אשר כתב רש"י :"אילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום" היינו לעומת אברהם שהוא הרגיש עצמו ככלום המוחלט (עפר ואפר) אזי לא היה נחשב הכלום של נח לעומת הכלום של אברהם ודוק. (נתיבות דעת)

"וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת שֵׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת"(בראשית ו' י)

עיקר תולדותיהם של צדיקים- מעשים טובים, וכאן ניתן ללמוד את תולדות נח –המעשים טובים שלו, אשר למד והשריש אצלו ואצל אחרים את „שם" – הכוונה לזכור תמיד את שם האלוהי-ם. את „חם"- הכוונה לקיים כל מצווה בחום ובהתלהבות. ואת „יפת" – הכוונה לעשות מעשים יפים וטובים שהם בבחינת "תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם"... (הה"ק מפשיסחה)

שונה הלכות

השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא.

צידה בשבת

אסור מן התורה לצוד בשבת, ולכן כל בעל חי שהדרך לצודו, אסור לצודו בשבת, וחייבים עליו משום אב מלאכה של צידה. אבל אם אין במינו ניצוד, פטור מן התורה אבל אסור מדברי חכמים לצודו.

ולכן זבובים שאין דרך לצודן אסור מדרבנן לצודן בשבת, ולכן נחלקו הפוסקים האם מותר לסגור מגירה, או ארון כשיש בתוכם זבובים, יש אומרים שצריך ליהר שלא לסגור בשבת תיבה קטנה או ארון שיש בהם זבובים או יתושים, מכיוון שיש בזה משום איסור [מדרבנן] צידה בשבת. ולכן הצריכו ליתן סכין או דבר אחר בין הכיסוי לתיבה, בענין שיוכלו לצאת משם. ויש מקילין. והעיקר לדינא להקל לסגור את התיבה בשבת, ובפרט כשיש לו צער מהזבובים והיתושים, ואין לחוש בזה משום צידה. וכן דעת מרן השלחן ערוך. מפני שהוא דבר שאינו מתכוין, ודבר שאינו מתכוין מותר. ואף על פי שהוא פסיק רישיה, מכל מקום הוא פסיק רישיה בדרבנן דלא ניחא ליה ומותר, וכל זה בודאי שיש שם זבובים ויתושים, אבל אם יש ספק אם יש בתיבה זבובים או לא, מותר לסוגרה בשבת לכולי עלמא. אבל תיבה שיש בה דבורים, יש להחמיר מלסוגרה בשבת, מאחר ויש במינן ניצודין, ויש אומרים שצידת דבורים אסורה בשבת מן התורה.

(שו"ע סי' שט"ז ובט"ז וכן פסק בילקו"י)

חידון לצעיר

לא כולם אתרוג. פרק ג'

הרב יצחק. א.

מחנך בת"ת "שלום בנייך"

בשבוע שעבר דיברנו על הצורך להכיר את "המיוחד" שבכל ילד על מנת לדעת כיצד יש לגשת אליו, לטפל ולחנך אותו. אי אפשר לחנך את כל הילדים בשווה, חינוך ילדים אינו "קו יצור" במפעל לקופסאות שימורים, שכל המוצרים יוצאים אותו הדבר. ילדים הם נשמות שחצובות מתחת כסא הכבוד וכל אחד הוא "עולם בפני עצמו" וצריך לתקשר ולחנך אותו "על פי דרכו" השונה והייחודית לו. הסברנו שכל ילד בנוי אחרת, בעל נטיות ותכונות אחרות וההצלחה בחינוך תהיה רק במידה ונבין שאנחנו צריכים קודם "להכיר" את הילד כדי לדעת באיזה דרך לגשת אליו.

במאמר הראשון סיפרנו על אברהם יצחק (לשאלת רבים: הסיפורים המופיעים בעלון אמיתיים לחלוטין ואפשר לפגוש את הבחור) הטעות לכאורה שהייתה איתו, שהוריו לא ראו שהוא שונה מיתר אחיו. במידה והוריו היו שמים לב לאישיות השונה שלו, היו משוחחים איתו על קשייו ובעיותיו והיו עוזרים לו להתגבר עליהם, יתכן ולא היה מגיע למצב של נשירה וכו'

כאמור עלינו להפנים שכל ילד הוא שונה מילד אחר ולכן צריך להכירו ולעבוד איתו על פי טבעו. למשל ילד שנולד עם מידת "העקשנות" בוודאי אינו ילד רגיל ואם לא נשכיל להכיר את המידה בוודאי נתנגש בו ללא סוף וכל משימה פשוטה תהיה ממש מלחמה. ובמלחמות הרי אין מנצחים, שני הצדדים מפסידים וחבל. ילד עקשן צריך קודם להבינו ורק אחר כך לבקש ממנו לעשות איזה פעולה. עם ילד "עקשן" עדיף לשוחח בשקט רצוי לא ליד שאר הילדים, ואפילו לומר לו בעדינות "דוד נכון שאתה רוצה לשמח את אמא? תרים בבקשה את המשחקים! אני יודעת שאתה זריז, בא נראה איך אתה אוסף מהר". פשוט הבנו את ה"בעיה" ודיברנו אליו בשפה שהוא מבין. ואל תתבלבלו, זה לא קוסמוס- גם אם תדברו יפה, לא בהכרח שהוא יבצע ועל זה צריך להתפלל הרבה לא להיכשל איתו במידה הכעס וכמובן שההורים זקוקים ליותר הדרכה וכו'

קורבן על "מזבח החינוך"

יששכר (בן 19) גם הוא בחור שנשר כתוצאה מטעות חינוכית של אביו. המצער ביותר- שהוא לא נשר כתוצאה מחוסר חינוך. אלא הוא נשר מרוב חינוך, לא אגזים אם אומר שהוא ממש נשחט על "מזבח החינוך". לא רק יששכר הוא קורבן להשקפת העולם המוטעת של האב אלא כל המשפחה שהתפרקה, נפגעה מהשיטה. הבחור מספר שאביו לא היה יכול לסבול "חוסר חינוך" וכל דבר שביקש מילדיו היה צריך להתבצע במהירות ובדייקנות. מי שהתרשל או התעצל מיד "חטף עונש חינוכי" שהיה בדרך כלל סטירה מצלצלת וביזיונות והכול בשם "החינוך". לאחרונה יששכר קיבל אומץ ושאל את אביו "אבא מה הרווחת שהתעקשת והכית אותנו ללא רחמים כשלא עשינו את רצונך, הרי אמא התגרשה ממך, אתה חי עם עצמך, אף אחד מהילדים לא מדבר איתך ונשארת לבד?" האבא ענה לו "אני לא לבד, אני עם האמת!!!"

כששמעתי את תשובת האב, ריחמתי עליו, איזה אב מסכן! ממש רחמנות- לאבד משפחה בשביל טיפשות! הרי ברור שהוא נגוע במידת הניצחון והכעס. הוא לא היה מסוגל לקבל את זה שלא יעשו את רצונו, הוא הרי התנהג בביתו כעריץ והכול בשם החינוך! נחשוב ונבדוק את עצמנו האם במקרים מסוימים אנחנו לא נכשלים ומתנהגים כאביו של יששכר? פעמים רבות ההורים כל כך מאמינים בשיטתם החינוכית עד שהם מוכנים להקריב את ילדיהם בשביל שיטתם. אם כבר דיברנו על "ילד עקשן" בוודאי זהו ניסיון גדול מאוד שרבים מתקשים לעמוד בו. בשביל "לסבול" ילד עקשן צריך ערמות של סבלנות ואורך רוח שבדורינו זה מצרך יקר מאוד. רביה"ק אומר: "כשמישהו נגדך (כמו ילד עקשן) במקום לשנוא אותו, פשוט תרחם עליו" ולכן עם הרבה הבנה, רחמנות ותפילות תראו בע"ה הצלחה.

תכונות רעות? לא בטוח

נבהיר שוב, שכל ילד הוא "עולם בפני עצמו" וה' טבע בו טבעים שייחודיים רק לו, ואפילו טבעים שנראים לנו כטבעים "רעים" גם מהם אפשר לאחר בחינה ועבודה משותפת עם הילד להפיק מהם תועלת. בכל מידה שה' טבע באדם יש בה בחינה טובה או ח"ו להיפך ואפשר להשתמש גם במידה לכאורה "לא טובה" לעבודת ה'. כפי שמביא ה"כלי יקר": אע"פ שֶׁהֲעָזוּת וְקַשְׁיוֹת עֹרֶף מִדָּה רָעָה. מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ בָּהֶם צַד לְטוֹבָה כארז"ל (אָבוֹת ה' כ') הֱוֵי עַז כַּנָּמֵר וכו' לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיךָ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. וְכֵן קַשְׁיוֹת הָעֹרֶף, אַךְ טוֹב הוּא לְיִשְׂרָאֵל כְּדֵי שֶׁיַּעֲמְדוּ בְּדָתָם לֹא יָשׁוּבוּ מִפְּנֵי כָּל- לְשַׁמֵּעַ בְּקוֹל זָרִים.עכ"ל.

תפקיד ההורים במקרים אלו הוא, בשלב ראשוני פשוט "לסבול" את הילד ולא להלחם איתו. ובעדינות-לנתב ולסלול את הדרך, כך שהילד יסיט את המידה ה"לא רצויה" למסלול הנכון. שהרי הוא לא יוכל לעשות זאת בכוחות עצמו.

גם ב"רע" יש טוב

פעמים ודווקא התכונה ה"בעייתית" היא התכונה הייחודית והדומיננטית של הילד שאותה הם צריכים לפתח. אם ישכילו ההורים לדעת שבמקום "להתנגש חזיתית" עם התכונה הבעייתית של הילד, שבוודאי יגרום ללחץ ומתחים מיותרים. ינסו ההורים להבין שזו התכונה הייחודית של הילד ואיתה חייבים להתמודד. בזה פתרו כבר חצי מהבעיה. אל להם להורים להיות כוחניים ולנסות ולהתנגש עמה אלא אדרבה דווקא על ידי תכונה זו לנסות ולדבר עם הילד ולהסביר לו בשפה שלו "בגובה העיניים" את המעלות והחסרונות של המידה ולהגיע איתו להסכם שֶׁיִּרְצֶה הן את ההורים והן את הילד מבלי לפגוע בו.

הפרדת כוחות

כאשר אנו באים לפתור "בעיה" הקשורה בתכונה לא טובה של ילדינו, עלינו ראשית להפריד בין מידה או תכונה "לא טובה" כמו שתלטנות, כוחנות, עצלות, אנוכיות וכדומה, לבין תכונה שאנחנו כהורים לא כל כך "מסתדרים" איתה לדוגמא: הורים זריזים, אנרגטיים ויוזמתיים יתקשו להתמודד עם ילד שיש לו נַחַת רוח, סַבְלָנוּת וַאֲרִיכוּת אַפַּיִם, לכל דבר יש לו זמן ולא "בוער" לו שום דבר. מצד אחד כאשר יתבקש לסדר את חדרו ייקח לו חצי שנה, אך גם להקניטו ולהרגיזו יהיה קשה מאוד. בוודאי תכונה כזו היא טובה מאוד אע"פ שגם בה יש צד שצריך לתקן, אולם זו כמובן לא נקראת מידה "רעה".

אלא אפילו במידות והתכונות ה"לא טובות" צריך להפריד ולדעת כיצד עובדים עם הילד. לדוגמא במידת הקנאה: ילד א' אומר: אני רוצה שיהיה לי כמו לאחי. ילד ב' אומר: אני לא רוצה שיהיה לאחי מה שיש לי. ילדים מסוג ב' לוקים בקנאה עזה, אשר עלולה ח"ו בעתיד להזיק להם ולסובבים אותם. מידה כזו טעונה עבודה יסודית עוד מקטנות ואסור ח"ו לתת לילד לגדול ולפתח מידה רעה זו. יש להרגילו בקטנותו לנתיניה, לעין טובה, לשמחה ולפרגון בהצלחתו של השני. ילדים הגדלים למבוגרים קנאים וצרי עין לא ימצאו רגע אחד של אושר בחייהם ועליהם אמר שלמה: "רקב עצמות קנאה" כל היום הם מהרהרים מדוע לשני יש ולי אין. (עיינו בספרו של מו"ר הרב שליט"א "בגן החכמה" בפירוש המעשה מחכם ותם) עם ילד ב' צריכים עבודה גדולה. אולם את התכונה של ילד א', שאצלו הקנאה לו כ"כ הרסנית אפשר דווקא להפוך ל"קרש קפיצה" להישגים וקידום בבחינת "קנאת סופרים תרבה חכמה".

המשך בשבוע הבא בע"ה

בתיבי הפרשה

לקחי מוסר, מתוך הפרשה.

זוֹן דִּקְדוּשָׁה !!!

"דִּבְרֵי פִי חֲכָם חֵן"

בינו כותב בתורה א' בליקוטי מוהר"ן שעל ידי חן האמת של התורה האדם זוכה שה' יתברך מאזין ושומע לקול תפילתו ובקשתו בכל עת ובל זמן עד כדי כך שזוֹכֶה שֶׁדְּבָרָיו חוקקים מָקוֹם בְּלֵב הַמִּתְבַּקֵּשׁ לְקַבֵּל הַבַּקָּשָׁה, כִּי עַל יְדֵי שלשם כך נזהר כמה שיותר לבל יתערב בין הבריות, שכן אז מתחיל הניסיון בדיבור: לשוה"ר, שקר אפילו קל שבקלים, רכילות, חנופה ואפילו דברים בטלים בעלמא.

חזק ותקיף היה בדעתו, ועמד בקבלה זו במלואה. אך למגינת ליבו, רבתה אכזבתו. כי בתום 40 הימים הללו נשאר מנדל אותו מנדל ללא רוח הקודש, ללא רוח וללא קודש.

ברב צערו ויגונו החליט לנסוע לצדיק ר' ישראל מרוז'ין ולשאולו לפשר הדבר. ובחצר רוז'ין חצר מלכות היא, שכן נוהג היה כידוע, ר' ישראל מרוז'ין מנהג שררה ומלכות. אין כסף והזב נחשב למאומה בחצר הצדיק, תענוגות ומעדנים וכל מיני סגולות מלכים היו שם לרוב, לא תשבע העין מלראות והאוזן מלשמוע. מנדל הגיע לחצר הצדיק ועניו לא ידעו שובעה. חצר מלכות ממש. תמה מנדל בלבו ואמר: וכי זוהי דרך צדיקים? וכי כך היא דרכה של תורה? וככל שהוסיף מנדל לשבת בחצר הצדיק מרוז'ין ולראות את מנהג החצר, הוסיף לתמוה ולהתפלא, עד אשר עלו בליבו הרהורים, ובמוחו מחשבות רבות והוא החליט שאין זה צדיק כלל, ואין כדאי לבוא אליו בשאלה של רוח הקודש.

***

היה זה טרם עוזבו של מנדל את חצר רוז'ין, מבלי לבקר את הצדיק, והנה הצדיק מתכונן לנסוע לטיול. משמשי הצדיק רתמו ארבעה סוסים אבירים למרכבה, והצדיק יצא חצרו אל עבר המרכבה. כל העת עקב מנדל אחר צעדיו של הצדיק, מדד תנועותיו ובחנו היטב מכף רגל עד ראש. ולפתע רואות עניו מחזה מתמיהה כפליים. לפני שעלה הצדיק למרכבה ניגש אל אחד הסוסים והחליק בידו על גבו בליטוף אחת, שתים ושלוש. עתה כבר לא יכול היה מנדל לעצור את עצמו ולכלוא את שאלותיו הרבות, לפליאתו הרבה לא הייתה גבול. לא יכול היה להתאפק, ניגש אל הצדיק ושאלו: ילמדנו רבנו, איזו "עבודה" היא לצדיק ללטף את הסוסי?

השיב לו הצדיק בנחת ושלוה: "סוס זה, להווי ידוע, כי כבר עברו עליו ארבעים יום ויותר שלא דיבר דברים בטלים... אם כן תמהני מה

סיפור לשולחן שבת

בות חשב מנדל על מעלת הזוכים לרוח הקודש, בליבו עלו מחשבות כי אילו היה זוכה הוא למעלה זו כמה שמח ומאושר היה, אין דבר אשר ייעלם אם ייסתר ממנו. חכך ובדק בעניין ועמ"נ שיזכה למעלה זו קיבל על עצמו 40 יום אשר בהם לא ידבר דבורים בטלים$. כמובן שלשם כך נזהר כמה שיותר לבל יתערב בין הבריות, שכן אז מתחיל הניסיון בדיבור: לשוה"ר, שקר אפילו קל שבקלים, רכילות, חנופה ואפילו דברים בטלים בעלמא.

חזק ותקיף היה בדעתו, ועמד בקבלה זו במלואה. אך למגינת ליבו, רבתה אכזבתו. כי בתום 40 הימים הללו נשאר מנדל אותו מנדל ללא רוח הקודש, ללא רוח וללא קודש.

ברב צערו ויגונו החליט לנסוע לצדיק ר' ישראל מרוז'ין ולשאולו לפשר הדבר. ובחצר רוז'ין חצר מלכות היא, שכן נוהג היה כידוע, ר' ישראל מרוז'ין מנהג שררה ומלכות. אין כסף והזב נחשב למאומה בחצר הצדיק, תענוגות ומעדנים וכל מיני סגולות מלכים היו שם לרוב, לא תשבע העין מלראות והאוזן מלשמוע. מנדל הגיע לחצר הצדיק ועניו לא ידעו שובעה. חצר מלכות ממש. תמה מנדל בלבו ואמר: וכי זוהי דרך צדיקים? וכי כך היא דרכה של תורה? וככל שהוסיף מנדל לשבת בחצר הצדיק מרוז'ין ולראות את מנהג החצר, הוסיף לתמוה ולהתפלא, עד אשר עלו בליבו הרהורים, ובמוחו מחשבות רבות והוא החליט שאין זה צדיק כלל, ואין כדאי לבוא אליו בשאלה של רוח הקודש.

***

היה זה טרם עוזבו של מנדל את חצר רוז'ין, מבלי לבקר את הצדיק, והנה הצדיק מתכונן לנסוע לטיול. משמשי הצדיק רתמו ארבעה סוסים אבירים למרכבה, והצדיק יצא חצרו אל עבר המרכבה. כל העת עקב מנדל אחר צעדיו של הצדיק, מדד תנועותיו ובחנו היטב מכף רגל עד ראש. ולפתע רואות עניו מחזה מתמיהה כפליים. לפני שעלה הצדיק למרכבה ניגש אל אחד הסוסים והחליק בידו על גבו בליטוף אחת, שתים ושלוש. עתה כבר לא יכול היה מנדל לעצור את עצמו ולכלוא את שאלותיו הרבות, לפליאתו הרבה לא הייתה גבול. לא יכול היה להתאפק, ניגש אל הצדיק ושאלו: ילמדנו רבנו, איזו "עבודה" היא לצדיק ללטף את הסוסי?

השיב לו הצדיק בנחת ושלוה: "סוס זה, להווי ידוע, כי כבר עברו עליו ארבעים יום ויותר שלא דיבר דברים בטלים... אם כן תמהני מה ההבדל בין יהודי – לבהמה, ובין יהודי שלא דיבר 40 יום לבהמה שלא דברה 40 יום ויותר. שהרי ליהודי יש חלק אלוקי ממעל ממש, ולו נתן הקב"ה הוראות יצרן שהם מצוות שבן אדם למקום כמו: שמירת שבת, חגים, תפילין ועוד... ואם חלילה היהודי לא מקיים אותם, משחית את שורש נשמתו בעולם האמת.

"וזה למעשה המעלה של היהודי על הבהמה. נמצא, שבאם הוא לא מקיים את המצוות הללו נותרות לו רק המצוות של בן אדם לחברו שזה גם על פי שכל ויושר צריך

שבחו של צדיק

גדולי ישראל על רבינו הננס"ח זיע"א

הרה"צ רבי דוד משה מטשארקוב זצוק"ל מבית רוז'ין עסק רבות באמירת ליקוטי תפילות, והסידיו מספרים בהתפעלות כי הליקוטי תפילות שלו היה עבה מרוב דמעות.

קיים. והסוס (הבהמה) מקיים את זה יותר טוב מהיהודי: הוא לא מדבר לשון הרע, לא משקר ולא מקלל. לכן ההבדל בין האדם לבהמה זה האמונה בהשי"ת וקיום מצוותיו הקדושות לשם שמים עד כדי דביקות מאהבה בה', יתברך ללא אינטרס אישי של כבוד, שכר בגן עדן, רוח הקודש וכדומה... ובל לנו חלילה כי נלך שבי ברשת היצר הרע שמצחק בנו כל ימי חיינו."

מנדל השפיל את עניו, עתה היה בוש ונכלם, הצדיק יודע הכל! והוא הקטן אילו מחשבות של הבל חשב, ממש בושה וכלימה.

ישב הצדיק עם מנדל עוד שעה ארוכה, חזקו בדברים והוסיף: "משל למה הדבר דומה?

***

איכר באחד הכפרים הנידחים ברוסיה חשקה נפשו להתוודע מעט לעולם הגדול, קבץ וצבר פרוטה לפרוטה עד שיום מן הימים עלה בידו להגשים את חלומו ויצא אל עיר הבירה, העיר הגדולה כשצרורו בידו להוצאות.

בהגיעו לעיר הגדולה ראה מודעה "הקרקס העולמי" – הקרקס הפלאי הגיע לעיר! נכנס וכרזה גדולה שובה את עיניו "שלם חצי רובל ותזכה בחצי מיליון רובל!"

"דמיונו של הכפרי החל להתלהב. אמנם, חצי רובל זה הרבה אבל אם אזכה בחצי מיליון רובל אוכל לקנות את כל הכפר, את כל הבתים ואת כל הפרות, את הכל! מבלי לחשוב פעמיים רכש האיכר כרטיס והוכנס אחר כבוד אל מגרש ירוק ורחב ידיים, סוס עומד שם וראשו שקוע באבוס. אחד מאנשי הקרקס החל מסביר לכפרי את הכללים "רואה אתה סוס זה? עליך לרדוף אחריו והיה אם תצליח לתופסו ולו רק לנגוע בזנבו זכית בחצי מיליון רובל! היכון!"

הפשיל הכפרי את שרווליו, קשר היטב את נעליו ועמד מצפה בקוצר רוח לאות. כשהגיע הסימון 'היכון הכן רוץ' החל הכפרי רץ בכל כוחו אחר הסוס. שעה ארוכה ניסה הכפרי את כוחו להדביק את הסוס במרוצתו, בהתחלה דימה שהנה עוד מעט, עוד קצת מאמץ, כמה קפיצות נועזות וחצי מיליון בכיסו. אך אט אט עזבוהו כוחותיו, בכל זאת לא ויתר והמשיך. אולי יצליח לנגוע בקצה זנבו של הסוס הבורח, בשארית כוחותיו השתדל לנסות את הכל עד שנפל מתעלף חסר נשימה על רצפת המגרש. לאחר שהושבה רוחו התאושש קימעא ויצא עצוב ונכלם. חבל שהפסיד הון כה רב.

"בצאתו את הקרקס והנה מודעה נוספת נתגלתה לעיניו "ביתן הצחוק" שלם רובל אחד ותצחק שעה שלמה! "רובל אחד זה הרבה לאיכר כפרי שכמוני, אבל מוכרח אני לשמח את עצמי לאחר כשלון שכזה והפסד כ"כ גדול..." חשב ועשה. רכש האיכר כרטיס ומיד הכניסוהו לאצטדיון גדול עם הרבה כסאות, הורו לו את מקום מושבו והוא התיישב וציפה לתחילת ההצגה אשר בה יצחק וישמח את עצמו, והנה לנגד עניו נגלה מגרש גדול ירוק ובו סוס שקוע באבוס. והנה לפתע נגלה לעיניו אדם הרץ ריצה מטורפת אחר הסוס, דבר אשר הוא עצמו עשה לפני שעה קלה ולא הצליח. נבון עד מאוד האיכר ובוש בעצמו.

"וזהו למעשה ביתן הצחוק של הקרקס העולמי" המשיך ר' ישראל בנמשל למשל: "אדם מתפתה לרדוף אחר חיי העולם הזה ומנסה לבלוע את העולם אך בסופו של דבר יוצא שהעולם בולע אותו, כאשר הוא רודף בכל כוחו אחר החומריות שהיא הבל הבלים ואף פעם אינו מסופק ומשיגם. ואילו בביתן אחר- בשמים שם יודעים את האמת וצוחקים כמו שנאמר: "יושב בשמים ישחק... ילעג למו". אם ישים האדם עיניו בראשו ויראה האמת לנגד עניו לא יוכל שום דבר שבעולם לפתותו מדרך הישר."

***

סיים הצדיק ר' ישראל מרוזין את שיחתו המחזקת, טפח על שכמו של מנדל. כעת כבר היה ברור לו הכל כאור השמש, כבר לא היה מקום יותר לשאלות, כי מנדל החליט לחפש את האמת לאמיתה ולא לשם שום מטרה אלא רק לעשות רצונו כרצונו יתברך ולעובדו בלבב שלם.

"יושב בשמים ישחק"

לרגל יומא דהילולא של הרה"ק ר' ישראל מרוז'ין ג' חשון